

พระราชบัญญัติ

สภาจังหวัด

พุทธศักราช ๒๕๔๑

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๑

เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงสภา
จังหวัดให้เหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
สภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๑”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อ
บังคับอื่นๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือ
ซึ่งแย้งกับบทพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในจังหวัดหนึ่ง ๆ ให้มีสภาประจำจังหวัดสภา
หนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ตามบทพระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า
สภาจังหวัด

มาตรา ๕ สภาจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย
เก้าคน ซึ่งราษฎรในอำเภอเลือกตั้งขึ้นอำเภอละหนึ่งคน
แต่ถ้าอำเภอใดมีราษฎรมากกว่าสามหมื่นคน ให้อำเภอนั้น

มีสมาชิกหนึ่งคนทุกสามหมื่น เศษของสามหมื่น ถ้าถึงครึ่ง
ให้นับเป็นสามหมื่น ถ้าต่ำกว่าครึ่งไม่นับ

แต่ถ้าคำนวณตามเกณฑ์ในวรรคก่อนยังไม่ได้จำนวนสมาชิกครบเก้าคนแล้ว ก็ให้คงถือว่า อำเภอหนึ่งมีสมาชิกได้
หนึ่งคน และจำนวนสมาชิกที่ยังขาดจำนวนอยู่นั้นให้ดำเนินการ
ดังนี้ เอาเก้าหารจำนวนราษฎรในจังหวัดนั้นได้ผลล้นเท่า
ใด ให้ถือเป็นเกณฑ์สำหรับคำนวณสมาชิกเพิ่ม อำเภอใดมี
จำนวนราษฎรมากที่สุด ให้ อำเภอนั้นมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก
หนึ่งคน แล้วให้เอาผลล้นหักจำนวนราษฎรของอำเภอที่
ออก เหลือเท่าใด ให้ถือเป็นจำนวนราษฎรของอำเภอที่
สำหรับในการ พิจารณาเพิ่มสมาชิกที่ยังขาดจำนวนนั้นอยู่
กระทำดังนี้ต่อ ๆ ไปจนได้สมาชิกครบจำนวนเก้าคน

มาตรา ๖ การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดให้เป็นไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด

มาตรา ๗ สมาชิกสภาจังหวัดให้อยู่ในตำแหน่งได้คราว
ละสี่ปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกว่างลงเพราะเหตุอื่น นอก
จากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนให้

เต็มตำแหน่งที่ว่างอยู่ แต่สมาชิกที่เข้ามาแทนนั้น ให้
อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ถ้าตำแหน่งสมาชิกว่างลงก่อนกำหนดถึงคราวออกตาม
วาระไม่เกินหกเดือน จะไม่เลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนตำแหน่ง
ที่ว่างนั้นก็ได้

มาตรา ๘ ก่อนเข้ารับหน้าที่สมาชิกสภาจังหวัดต้อง
ปฏิญาณในที่ประชุมสภาว่าจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่ง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม

มาตรา ๙ สมาชิกสภาจังหวัดย่อมเป็นผู้แทนของปวง
ชนในจังหวัด มิใช่แทนแต่เฉพาะผู้ที่เลือกตั้งตนขึ้นมา
ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่
อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๐ สมาชิกภาพแห่งสภาจังหวัดย่อมสิ้นสุด
ลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือยุบสภา

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ
ต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด

(๕) ไม่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตต์จังหวัด

(๖) สภาจังหวัดวินิจฉัยให้ ออกจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทาง จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่สภาหรือความไม่สงบเรียบร้อยหรือกระทำการอันอาจเสื่อมเสียประโยชน์ของจังหวัด มติในข้อนี้ต้องมีเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

มาตรา ๑๑ ให้สภาจังหวัดเลือกตั้งสมาชิกสภาให้เป็นประธานสภาหนึ่งนาย และเป็นรองประธานหนึ่งนาย

มาตรา ๑๒ ประธานสภามีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาให้เป็นไปตามระเบียบ รองประธานมีหน้าที่กระทำการแทนประธานในเมื่อประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๑๓ ในเมื่อประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกเลือกตั้งกันเองขึ้นเป็นประธานการประชุมในคราวประชมนั้น

มาตรา ๑๔ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่งซึ่งแล้วแต่สภาจังหวัดจะกำหนด การประชุมครั้งแรกต้องกำหนดให้สมาชิกได้มาประชุมภายในเก้าสิบวัน นับแต่การ

เล่ม ๕๖ หน้า ๑๕๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๙๒

เลือกตั้งเสร็จแล้ว วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภา
กำหนด

มาตรา ๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ สมัยประชุมสามัญ
ให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ข้าหลวงประจำจังหวัดจะ
อนุญาตให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

มาตรา ๑๖ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุม
สภาจังหวัดตามสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดปิดประชุม

มาตรา ๑๗ เมื่อเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งจังหวัด
ข้าหลวงประจำจังหวัดจะเรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาจังหวัด
ก็ได้ หรือเมื่อสมาชิกสภามีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนทั้ง
หมดเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งจังหวัดแล้ว ย่อม
มีสิทธิร่วมกันทำคำร้อง ขอดต่อ ประธานสภาให้รับรายงานต่อ
ข้าหลวงประจำจังหวัดเรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาได้ ใน
กรณีเช่นนี้ ให้ประธานสภารับนำความเสนอต่อข้าหลวง
ประจำจังหวัดและรับสนองคำสั่งซึ่งจะต้องรับสั่งโดยด่วน

มาตรา ๑๘ ข้อบังคับการประชุมของสภาจังหวัด ให้
อนุโลมตามแบบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๑๘ การประชุมทุกคราวต้องมีสมาชิกสภาจังหวัดมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๒๐ การลงมติวินิจฉัยข้อ ปรีกษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นไว้แต่เรื่องซึ่งมี บทบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภา จังหวัด คนหนึ่ง ย่อม มี เสียง หนึ่งใน การ ลงคะแนน ถ้ามีจำนวนเสียงลงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๑ การปรีกษาหารือในสภาจังหวัดต้องเป็นการที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภานั้นโดยเฉพาะ ห้ามมิให้ปรีกษาหารือในเรื่องการเมืองแห่งรัฐ

มาตรา ๒๒ การประชุมของสภาจังหวัดย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่จะได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของสภา แต่การประชุมลับก็ย่อมมีได้ เมื่อ คณะกรรมการ จังหวัดร้องขอ หรือสมาชิกสภา รวมกัน ไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมร้องขอ

มาตรา ๒๓ ในที่ประชุมสภาจังหวัดสมาชิกสภาย่อมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามกรมการจังหวัดในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ได้ แต่กรมการจังหวัดย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นๆยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของจังหวัด

มาตรา ๒๔ กรมการจังหวัดมีหน้าที่ไปประชุมสภาจังหวัด และมีสิทธิแสดงความเห็นในสภาได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๒๕ ให้สภาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ตรวจสอบและรายงานเรื่องงบประมาณซึ่งตั้งทางจังหวัด และสอบสวนการคลัง ทางจังหวัด ตามระเบียบซึ่งจะได้มีกฎกระทรวงกำหนดไว้

๒. แบ่งสรรเงินอุดหนุนของรัฐบาลระหว่างบรรดาเทศบาลในจังหวัด

๓. เสนอขอแนะนำ และให้คำปรึกษา ต่อคณะ กรมการจังหวัดในกิจการของจังหวัด ดังต่อไปนี้

(ก) การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

(ข) การประถมศึกษาและอาชีวศึกษา

(ค) การป้องกันโรค การบำบัดโรค การจัดตั้งและบำรุง
สถานการพยาบาล

(ง) การจัดให้มีและบำรุงทางบกทางน้ำ

(จ) การกสิกรรมและการขนส่ง

(ฉ) การเก็บภาษีอากรโดยตรง ซึ่งจะเป็นรายได้ส่วน
จังหวัด

(ข) การเปลี่ยนแปลงเขตต์หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ
และเขตต์เทศบาล

๔. ให้คำปรึกษาในกิจการที่คณะ กรรมการ จังหวัด หรือ
รัฐบาลร้องขอ

มาตรา ๒๖ สภาจังหวัดอาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิกสภา
หรือมิได้เป็นสมาชิกก็ตาม มีจำนวนตั้งแต่สามถึงห้าราย
ตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการสภาจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ตรวจและ
รายงานเรื่องงบประมาณ ซึ่งตั้งทางจังหวัด และสอบสวน การ
คลังทางจังหวัดตามระเบียบซึ่งจะได้มี กฎกระทรวงกำหนดไว้
และให้กรรมการคณะนี้ มีอำนาจหน้าที่ใกล้เคียงข้อแตกต่าง
ระหว่างเทศบาล ทั้งให้มีอำนาจหน้าที่อย่างอื่นตามที่จะได้มี
กฎหมายกำหนดไว้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อน สภาจังหวัดอาจเลือกสมาชิกสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกก็ตามเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนข้อความใดๆ อันอยู่ในวงงานของสภา แล้วรายงานต่อสภา

คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามความในมาตรานี้ อาจเรียกบุคคลใด ๆ มาชี้แจงแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำ หรือพิจารณาอยู่ันั้นได้

มาตรา ๒๗ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๒๖ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่า กึ่งจำนวน จึงเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๒๘ กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจที่จะยุบสภาจังหวัดเพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกมาใหม่ ในคำสั่งให้ยุบสภาเช่นนี้ต้องแสดงเหตุผล และมีกำหนดให้เลือกตั้งสมาชิกใหม่ภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๒๙ สภาจังหวัดที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้คงมีสภาพเป็นสภาจังหวัดตามบทพระราชบัญญัตินี้ และให้บรรดาสมาชิกคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปอีก

วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๕๗

หนึ่งปี นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ เมื่อครบกำหนดนี้แล้ว ให้สภาจังหวัดนั้น ๆ ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้ง ขึ้นมาแต่ประเภทเดียว มีจำนวนตามบทพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทพระราช บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี